Nr. 210. Kraków, Piątek 4 Września 1914. Rok XXII.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie miesięcznie 2 kor., kwartalnie 6 kor. Za dwurazowe odnoszenie do domu dopłaca się 60 hal. — za jednorazowe 40 hal.
Na prowincyi miesięcznie 2 kor. 70 h., kwartalnie 8 kor. W państwie niemieckiem kwartalnie 10 kor., w innych państwach kwartalnie 12 kor.
Zmiana adresu 40 hal.

GŁOS NARODU

WYDANIE WIECZORNE.

Listy pieniężne, przekazy na prenumeratę i inseraty nadsyłać należy franco do Administracyi „Głosu Narodu". — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyi przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchii i w państwie niemieckiem. Reklamacye nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. Rękopisów redakcya nie zwraca.

Adres Redakcyi: Ul. św. TOMASZA L. 35. Adres telegr.: „Głos Narodu" Kraków. Telefon redakcyjny Nr 199. Telefon admin. i drukarni Nr 1044.

Telegramy.

(Telegramy »Głosu Narodu« z dnia 4 Września 1914).

Paryż przed oblężeniem.

Londyn (via Berlin). (T. B.) Z Manchesteru donoszą: „Guardian" pisze z Paryża z dnia 30 sierpnia: **Wiele osób już Paryż opuściło, wiele wyjeżdża. Wielka część ludności zwłaszcza kobiet i dzieci zostało wysłanych.**

Rząd francuski w Bordeanx.

Paryż (via Rzym). (T. B.) Aj. Havasa donosi z Bordeaux z dnia 3 b. b.: **Członkowie gabinetu zebrali się w gmachu rady municypalnej pod przewodnictwem Vivianiego.** Na radzie ministrów minister wojny przedłożył **sprawozdanie o sytuacyi wojskowej.** Następnie ministrowie zajmowali się szeregiem kwestyj, szczególnie sprawą zaopatrzenia w środki żywności.

Niekulturalność Francuzów.

Frankfurt. (T. B.) „Frankf. Ztg" ogłasza protokoły z rannymi żołnierzami niemieckimi koło Altkirch, którzy podnoszą, że podczas gdy leżeli bez pomocy na polu, żołnierze francuscy ich obrabowali. Jednego z nich zawleczono do stodoły, rozebrano i przeszukano za pieniądzmi. Wielka ilość rannych również opowiada o obrabowaniu. Członkowie Czerwonego Krzyża również zostali przez Francuzów uwięzieni i przeszkodzono im w opatrywaniu rannych. Prof. uniwersytetu strassburskiego Jessen spisał te protokoły.

Japońskie wojsko posiłkowe w Europie.

Berlin. (Tel. wł.) B. minister Pichon omawia w „Petit Jorunal" możliwość sprowadzenia korpusów japońskich do Europy na pomoc trójporozumieniu. Pichon wyraża zdanie, iż wobec długiego trwania wojny, plan ten byłby możliwy do wykonania.

Stanowisko Rumunii.

Wiedeń. (Tel. wł.) Z kół dyplomatycznych oświadczają: „Wiadomość, jakoby w ostatnich czasach w Rumunii opinia publiczna zwróciła się na stronę Rosyi — jest zupełnie nieprawdziwą. Źródłem tej wiadomości są manifestacye młodzieży, na których wyrażono współczucie z powodu francuskich porażek. Polityką zagraniczną Rumunii kieruje król Karol i nie ma mowy o tem, aby polityka króla przybrała teraz barwę rusofilską.

Ambasador francuski w Bukareszcie p. Blondel, który starał się wpłynąć na rumuńską prasę przez komunikaty — stracił już w niej kredyt, ponieważ jeszcze 30 zm. przeczył padnięciu Liege.

Co się zaś tyczy wiadomości o rosyjskich posyłkach amunicyi do Serbii — jest możliwem, że Rosya nadużywa w tym celu wolnej żeglugi na dolnym Dunaju — dzieje się to jednak w tajemnicy".

Bułgarya a Rosya.

Berlin. (Tel. wł.) Z Sofii donoszą, że bułgarski rząd zaprotestował przeciw dowozowi amunicyi wojennych materyałów i ochotników z Rosyi do Serbii przez Dunaj i zapowiedział powzięcie odpowiednich zarządzeń w tej kwestyi, gdyż wspomniany dowóz niepokoi bułgarską granicę.

Sofia. (T. B.) „Utro" występuje przeciwko rosyjskiemu protestowi z powodu przejazdu niemieckich marynarzy do neutralnej Turcyi. Dziennik powiada, że Rosya nie może przecież żądać, aby Bułgarya dla niej poróżniła się z całym światem. Niechaj Rosya nie zapomina, że **Bułgarya nie jest domeną Rosyi i że Rosyi nie wolno się mieszać w wewnętrzne sprawy bułgarskie.** Poseł rosyjski Sawiński poszedł jednak jeszcze dalej, ogłaszając protest jeszcze przed wręczeniem go rządowi w oddanych sobie gazetach moskalofilskich. Jeżeli przez to chciał wpływać na bułgarską opinię publiczną, to przekroczył granice cierpliwości Bułgaryi. Niechaj pan Sawińskij wie, że za dużo sobie pozwala w Bułgaryi, ale Bułgarya mimo to Serbii nie pospieszy z pomocą.

Nastrój w Rosyi.

Kolonia. (Tel. wł.) Niemiec, który w tych dniach powrócił z Rosyi, opowiada w „Koelnische Zeitung", że rosyjscy chłopi niechętnie poszli na wojnę. Robotnicy są niezadowoleni, w razie klęski Rosyan oczekiwać należy stanowczo rewolucyi w Rosyi. Zbiory dla braku robotnika są złe — grozi państwu rosyjskiemu głód i nędza.

Rosyjska gwardya zniszczona.

Berlin. (Tel. wł.) Sztokholmski korespondent „Deutsche Tageszeitung" donosi, iż już z początkiem wojny niemiecko-rosyjskiej padła w walce połowa pawłowskiego pułku huzarskiej gwardyi. Także żółci kirasyerzy rosyjscy, czerwoni husarzy, gwardya kawalerzycka i peterhofscy ułani ponieśli ogromne straty — każdy z tych pułków stracił 15 do 20 oficerów.

Oficerowie pawłowskiego pułku gwardyjskiego, jak i innych wspomnianych pułków, należą do najlepszych rodzin rosyjskich. W czasie wojny rosyjsko-japońskiej posądzano owe pułki, iż „wykręciły" się od wojny — obecnie prosiły one, aby natychmiast po wybuchu wojny odesłać je na front bojowy.

Hr. Witte w Petersburgu.

Wiedeń. (Tel. wł.) Korespondencya „Rundschau" przypuszcza, iż hr. Witte albo zostanie ministrem-prezydentem w miejsce Goremykina, albo też zostanie wysłany zagranicę w specyalnej jakiejś misyi. Witte został powołany do Petersburga na specyalne życzenie cara Mikołaja.

Spory serbsko-rosyjskie.

Sofia. (Tel. wł.) Jak tutejsze dzienniki donoszą z Niszu, między rosyjskimi oficerami, którzy bawią tam, jako ochotnicy, a oficerami serbskimi przyszło do jawnych dyferencyj, a nawet do bójek, które miały miejsce w jednej z kawiarń w Niszu.

Grecya mobilizuje.

Konstantynopol. (T. B.) Generalny konsulat grecki kazał ogłosić odezwę, według której **dziesiąta klasa rezerwistów marynarki powołaną została na manewry.**

Wojna z Japonią.

Konstantynopol. (Tel. wł.) „Agence Italienne" donosi z Londynu, iż pierwsza i druga eskadra japońska, która wypłynęła na morze pozostaje pod komendą admirała Bevy.

Robienie nastroju w Rumunii.

Bukareszt. (Tel. wł.) Tutejsze dzienniki donoszą, że w ostatnich czasach pojawiła się znaczna ilość Rosyan, którzy starają się o wywołanie w Bułgaryi przychylnego nastroju dla Rosyi. W rzędzie tych emisaryuszy znajdują się i rosyjscy oficerowie.

Hr. Tisza o sytuacyi na polu bitwy.

Budapeszt. (Tel. wł.) Po wtorkowej wieczornej konferencyi ministeryalnej, hr. Tisza zjawił się o godz. 9 rano w klubie partyi pracy i oświadczył:

„**Wiadomości,** jakie dziś otrzymałem są **bardzo pomyślne.** Nasi żołnierze walczą bohatersko. **Możemy się spodziewać, jak najlepszych rezultatów".**

Na pytanie, kiedy należy oczekiwać ukończenia walki — rzekł hr. Tisza:

„Czasu ukończenia walki nie można przewidzieć, gdyż **to nie jedna jedyna bitwa, ale szereg wielu wielkich bitew.** Osobiście jestem przekonany, że wszystko idzie dobrze i że **rezultat kampanii z Rosyą nie wypadnie dla nas źle".**

Wywody hr. Tiszy przyjęli posłowie węgierscy entuzyastycznemi oklaskami.

Normalny ruch kolejowy we Włoszech.

Rzym. (Tel. wł.) Król podpisał dekret, mocą którego od 1 b. m. zastanowionym został ruch około 500 nadzwyczajnych pociągów kolejowych.

Oblężenie Antwerpii.

Berlin. (T. wł.) Jak „Local Anzeiger" donosi w oblężonej przez wojska niemieckie Antwerpii, znajduje się prócz króla Alberta i kuzynka jego ks. Klementyna belgijska z mężem ks. Napoleonem Wiktorem i dziećmi.

Niemieckie działa oblężnicze.

Berlin. (Tel. wł.) Z Kopenhagi donoszą, iż „Times" londyński nazywa nowe 42 centymetrowe niemieckie armaty oblężnicze — **największą niespodzianką wojny.** — Nikt nie wiedział o egzystencyi tych armat. Niemcy posiadają około 50 sztuk tych armat, które nie zostały przed wojną wypróbowane na manewrach, a z których każdy strzał kosztuje 38.000 marek. Armaty te przy Liege i Namur obsługiwali wyłącznie inżynierowie fabryk Kruppa.

Olbrzymia klęska Rosyi.

Wiedeń. (Tel. wł.) „Neues Wiener Abendbl." donosi z Berlina:

Podług doniesień wschodnio-pruskiego urzędu gubernialnego — **rosyjska armia narewska przestała istnieć. Zniszczone zostały ósmy, piętnasty, dwudziestytrzeci korpus w całości a szósty korpus armii w połowie. Druga połowa ostatniego i pierwszy korpus armii osiągnęły granicę, poniosły jednak olbrzymie straty.**

Obaj uwięzieni jenerałowie rosyjscy zostali we wtorek internowani w Kistryniu.

Generał komenderujący w niewoli.

Berlin. (Tel. wł.) Między wziętymi do niewoli rosyjskimi oficerami znajduje się komenderujący generał 15 rosyjskiego korpusu armii, generał Martos.

Połączenie telegraficzne Paryż Londyn przerwane.

Berlin. (Tel. wł.) Amsterdamski „Telegraf" donosi, iż **Niemcy zniszczyli połączenie telegraficzne Paryż—Londyn.**

Manifestacye we Wiedniu.

Wiedeń. (T. B.) Burmistrz zarządził **udekorowanie ratusza i gmachów publicznych** z powodu wielkiego zwycięstwa armii Auffenberga.

Po 200-dniowem panowaniu ks. Wieda.

Rzym. (T. B.) Aj. Stefani donosi z Durazzo z 3 b. m.: **Książę oddał przed wyjazdem władzę rządową komisyi kontrolnej, o czem zawiadomiono ludność. Z Kossowa przybyło 1200 obywateli, którzy bronili miasta. Udali się oni w kierunku do Meduy.**

Ranni Serbowie w Skoplie.

Saloniki. (T. B.) Wielka ilość rannych Serbów przybyła do Skoplje. Wszystkie tamtejsze szpitale są przepełnione. Panuje **brak lekarzy.**

Bank francuski.

Medyolan. (Tel. wł.) „Secolo" donosi z Paryża, iż bank francuski przeniósł swe skarbce z Paryża do Bordeaux.

Obawa rozruchów w Kanadzie.

Kopenhaga. (T. B.) Tutejsze dzienniki donoszą z Ottawy via Londyn, **że w Kanadzie zachodzi obawa wybuchu rozruchów, ponieważ sympatye ludności niemieckiej zwracają się przeciw Anglii.**

(Kanadę należącą do państwa brytyjskiego zamieszkuje kilka milionów Niemców. — Przypisek Redakcyi).

Wykolejenie pociągu.

Wiedeń. (T. B.) Przy wjeździe pociągu Nr 510 na dworzec kolei południowej odmówił posłuszeństwa hamulec vacuum. Pociąg najechał na końcowy zderzak. Maszyna się wykoleiła a dwa pierwsze wozy towarowe i **dwa wagony osobowe zostały zupełnie zdruzgotane, 19 osób rannych a część z nich ciężko.**

Wydział krajowy przeniesiony do Krynicy.

Wydział krajowy prosi o rozesłanie następującej wiadomości:

Z powodu wypadków wojennych **postanowił Wydział krajowy przenieść swą siedzibę urzędową do Krynicy, dokąd** należy odnosić się we wszystkich sprawach należących do zakresu działania Wydziału krajowego.

Po Konklawe.

Ojciec św. udaje się do swych komnat. Przyjęcie brata, kontradm. Giovaniego della Chiesa.

Rzym. (T. B.) Papież przyjął dziś przedpoł. na specyalnej audyencyi **brata swego kontradmirała Giovanniego della Chiesa,** który wczoraj wieczorem tu przybył. **Potem Ojciec św. udał się z swych komnat, eskortowany przez gwardyę szwajcarską w towarzystwie osobistości dworu papieskiego,** przez pierwszą loggia do kaplicy sykstyńskiej, gdzie był obecnym na uroczystem nabożeństwie z okazyi dokonanego wyboru Papieża. **Wszyscy bawiący w Rzymie kardynałowie byli obecni w kaplicy. Śpiewacy odśpiewali w kaplicy sykstyńskiej pod batutą Perosiego „Te Deum".**

Koronacya papieża.

Rzym. (T. B.) Ks. Chigi, marszałek konklawe, wydał wczoraj obiad dla dygnitarzy dworu papieskiego, podczas którego wzniósł toast na cześć papieża. O godz. 4 popoł. ks. Chigi otworzył w obecności gubernatora konklawe bramy. K o r o n a c y a nowego p a p i e ż a odbędzie się w n i e d z i e l ę w k a p l i c y s y k s t y ń s k i e j.

Rzym. (T. B.) O godz. 6 wieczór rozpoczął się wyjazd kardynałów ż Watykanu. Podczas dzisiejszego posłuchania papież przyjął także kilku swych krewnych. Brat papieża jest włoskim kontradmirałem w stanie spoczynku.

Zawieszenie działalności Ostmarkenvereinu.

Katowice, 4 września.

„Kattowitzer Ztg" donosi, że z dniem ogłoszenia mobilizacyi niemieckiej „Ostmarkenverein" zawiesił swoją działalność i oddał całą swoją organizacyę w służbę Czerwonego Krzyża, któremu jako pierwszą ratę wypłacił już 25 tysięcy marek. Takie postanowienie zapadło jednomyślnie na posiedzeniu Rady naczelnej, wzmocnionej przez członków prowincyi wschodniej. Czy Stowarzyszenie później znowu podejmie swoją działalność i w jakiej mierze, to — jak się dowiaduje „Kattowitzer Ztg" — będzie zależało od rozwoju dalszych wypadków i od dalszego zachowania się polskiej ludności. Dziennik przypomina przy tej sposobności ostatni -ustęp statutów „Ostmarkenvereinu", według którego zadanie Stowarzyszenia należy uważać za ukończone, jeżeli polska ludność wyrzeknie się agitacyi przeciw Niemcom **i w pokojowej rywalizacyi z innymi mieszkańcami niemieckiej ojczyzny starać się będzie brać udział w „dobrodziejstwach kultury niemieckiej"** i swoje niewątpliwe zdolności i energię **„oddą tej kulturze na usługi".**

Turcya przeciw Rosyi. — Wypowiedzenie wojny bliskie.

Korespondent „Reichspost" podaje drogą telegraficzną z Sofii o wrogiem usposobieniu ludności z Konstantynopola dla mocarstw trójporozumienia. T u r e c k i p a t r o l o f i c e r s k i u s u n ą ł g w a ł t o w n i e s t a c y ę i s k r o w ą z a m b a s a d y a n g i e l s k i e j. Coraz częściej zdarzają się wypadki wykroczeń przeciw Anglikom, Francuzom i Moskalom po ulicach.

P r z y g o t o w a n i a w o j s k o w e T u r c y i są już niemal u k o ń c z o n e, tak, iż sfery decydujące liczą się z możliwością wybuchu wojny już w tym tygodniu.

Na granicy Kaukazu stoi silna armia turecka w sile 120 tys. pod dowództwem Szukr-Paszy.

Nadto rozchodzą się z Konstantynopola pogłoski, iż gotuje się ogólne powstanie Muzułmanów przeciw Anglikom w Indyach.

Polskie Legiony.

Z ziem nadwiślańskich wstają rycerze,
Legionistów brzmi wszędzie śpiew:
Za wiarę przodków przelejmy krew!
Życie Ojczyźnie złóżmy w ofierze,
Powstała stara Piastów stolica,
By narodowe sztandary wznieść —
Drga życiem nowem nasza ziemica,
By podnieść Polski sławę i cześć.

Legionistów zastępy stają,
Gdzie Kościuszkowskiej przysięgi głaz —
Na Bożą Mękę śluby składają:
Śmierć, lub zwycięstwo! Dziś nadszedł czas!
Młodzieży dzielna! Wznosisz sztandary,
Na których błyszczy Orzeł i Krzyż —
Świetne te godła Ojczyzny, Wiary,
Na chwałę Polski w Swem sercu pisz!

Z grobów Wawelskich hetmany wstają,
Budzi ich srebrny Zygmunta głos —
Powstań narodzie! z mogił wołają —
Zadaj wrogowi śmiertelny cios!
Króle, biskupi z martwych powstają,
Krzyże w ich dłoni i ostry miecz —
Idź w bój narodzie! z grobów wołają —
Walcz za Ojczyznę, za Wiarę siecz!

Idźcie rycerze w bój święty, krwawy,
Niech czoła ugnie przez Wami wróg —
Dążcie niezłomni tam — do Warszawy,
Niech błogosławi Wam wielki Bóg.
Dziś biały Orzeł przed Wami leci,
Idźcie w promiennej przyszłości blask —
Niech wam żar męstwa w sercach zaświeci,
Wywalczcie Polsce wolności brzask!

I patrzy z krzyża Chrystus rozpięty
I słyszy polskich Legionów śpiew,
I błogosławi ten zastęp święty,
Tych Polski synów, ich mękę, krew.
Królowo Niebios! racz być puklerzem
Naszym rycerzom od wrogich kul —
Broń ich, gdy z polskim w sercu pacierzem
Będą konali wśród polskich pól!

Wilamowice w sierpniu 1914.

Latosiński Józef.

Kronika

Miejski Urząd pośrednictwa w Krakowie, Plac WW. Świętych l. 1 I. piętro poszukuje natychmiast 300 do 500 robotników do robót fortyfikacyjnych. Robotnik winien mieć kilof lub łopatę. Również cieśle, ślusarze i kowale są bardzo potrzebni. Zgłaszać się można od godziny 6—7 wieczór. Wymagana książka robotnicza, służbowa lub inna legitymacya.

Tragiczna śmierć Strzelca. Onegdaj wieczorem za rogatką warszawską wypadł z pasażerskiego samochodu, krążącego między Kielcami a Krakowem Strzelec T. K. tak nieszczęśliwie, iż poniósł śmierć na miejscu. Nieszczęsny młodzieniec doznał pęknięcia czaszki.

Groźny upadek. Wczoraj w południe w domu przy ulicy Koletek pod l. 11 chłopiec 14-letni spadł ze schodów trzeciego piętra i złamał podstawę czaszki. Opatrzyło go Pogotowie ratunkowe. poczem przewiozło do szpitala św. Łazarza. Stan chłopca groźny.

Z teatru miejskiego. W sobotę i w niedzielę wieczorem ukaże się po raz pierwszy arcyzabawna komedya ze śpiewami i tańcami w 4 aktach p. t. „Ułani Księcia Józefa". Staropolski humor, dowcip i cięta satyra z ilustracyą muzyczną zapewnią tej komedyi na długo sukces sceniczny, poparty grą całego zespołu artystycznego, który przygotował tę nowość z nadzwyczajną starannością. W niedzielę popołudniu po cenach najniższych „Kościuszko pod Racławicami".

Żołnierze angielscy łowią ryby karabin-wędką. Amsterdamski korespondent „Timesa" napotkał po raz pierwszy żołnierzy angielskich w Mous. Żołnierze byli zajęci połowem ryb, a karabiny posłużyły im wybornie do umocowania sznura z wędką. Mimo bliskiego grzmotu armat, żołnierze z prawdziwym spokojem angielskim oddawali się tej przyjemności.

P. Loewenfeld złożył na moje ręce na specyalny publiczny cel kwotę K 2.000. W Krakowie, dnia 4 września 1914. Jaworski, przewodniczący Sekcyi zachodniej Naczelnego Komitetu Narodowego.

Ostrzeżenie. Doszło do wiadomości Dep. Skarb. N. K. N., że osoby niepowołane zbierają po domach datki na rzecz Skarbu Legionów Polskich. Wobec tego zawiadamiamy, że prócz Kasy m. Krakowa i Kasy Oddz. II. Dep. Skarb. Poselska l. 8 parter zbierać datki mogą tylko osoby zaopatrzone w legitymacyę N. K. N.

Przy Komitecie Narodowym w Zakopanem zostało zorganizowane biuro pośrednictwa pracy. Ponieważ w Zakopanem jest wiele Polaków odciętych od swego miejsca stałego zamieszkania, którzy pragnęliby znaleźć pracę, zaś pracy w samem Zakopanem jest mało, przeto Komitet zwrócił się z zaofiarowaniem swoich usług do Miejskich biur pośrednictwa pracy w Galicyi, gdzie stosunek co do podaży i poszukiwania pracy powinien być odwrotny, niż tutaj. Biuro pośrednictwa pracy mieści się w Dworcu Tatrzańskim w Zakopanem.

Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń urzędników prywatnych we Lwowie przeniosło na czas niepewnych stosunków we wschodniej Galicyi dwa oddziały swego biura, które załatwiają likwidacyę i wypłatę świadczeń emerytalnych dla inwalidów, starców, wdów i sierót, oraz pobór premij od służbodawców do swej **filii w Krakowie przy ulicy Dunajewskiego l. 1** i do tego biura w Krakowie winni interesowani zwracać się w sprawach rent i premij. Wszystkie inne biura Towarzystwa pozostały we Lwowie.

Przez to zarządzenie zapewniło Towarzystwo wszystkim swym emerytom, wdowom i sierotom (przeszło 1.300 rodzin) dalszy regularny i pełny pobór świadczeń emerytalnych.

Zarazem zwraca się Towarzystwo do swych członków służbodawców z wezwaniem, by premie ustawowe wpłacali regularnie (najlepiej przekazem pocztowym lub osobiście) i w ten sposób umożliwili w obecnym krytycznym czasie punktualną wypłatę rent.

Dla uczniów gimnazyalnych i szkół realnych z zamożnych domów dobre umieszczenie s u m i e n n a, t r o s k l i w a r o d z i c i e l s k a o p i e k a. Język francuski, niemiecki i muzyka na żądanie. Ul. Piotra Michałowskiego (dawniej Graniczna) 5, parter na prawo.

Generał Lehman w Magdeburgu. Pojmany komendant z Leodyum gen. L e h m a n został internowany w Magdeburgu. Podczas spaceru po mieście widział wszędzie żołnierzy, na ulicach, w koszarach, na placach ćwiczeń. Zdumiony powiedział: „Niemcy walczą na dwu frontach z olbrzymiemi siłami, a tu jeszcze widać tylko samych żołnierzy. To jest niezrozumiałe."

Repertuar teatru ludowego:

Piątek 4 bm. »Szpieg prowokator«.
Sobota 5 „ „
Niedziela 6 bm. popoł. »Tamten«
Niedziela 6 bm. wiecz. »Szpieg prowokator«.
Poniedziałek 17 bm. Teatr zamknięty.

Nakładem wydawnictwa «Głosu Narodu» Sp. z ogr. odp. Redaktor odpowiedzialny Jan Matyasik — Drukarnia «Głosu Narodu w Krakowie.